

BESLUT

2013-04-29

Dnr: 13/00222

SAKEN

Jämtlandsnytt, SVT1, 2012-11-02, 12-06 och *Mittnytt*, SVT1, 2013-01-20, kl. 19.15 och 19.55, inslag om flyktingar på en camping; fråga om opartiskhet och saklighet

BESLUT

Inslagen fälls. Granskningsnämnden anser att de strider mot kraven på opartiskhet och saklighet.

FÖRELÄGGANDE

SVT ska på lämpligt sätt offentliggöra nämndens beslut.

INSLAGEN

I de regionala nyhetsprogrammen *Jämtlandsnytt* och *Mittnytt* sändes vid olika tillfällen inslag som handlade om flyktingar som under en tid bott på Lits Camping.

Inslaget i Jämtlandsnytt kl. 19.15 den 2 november 2012

I det så kallade nyhetsläppet sades följande.

Fuktigt, trångt och kallt. Flyktingboende i Lit har mycket övrigt att önska.

I påannonseringen till inslaget sa nyhetspresentatören följande.

Flyktingarna från Syrien har nu bott i Jämtland i en månad. Vi besökte några av dem som bor på campingen i Lit.

I reportaget som följde visades bilder på campingstugor och reportern sa att de som kommit utan sin familj bodde i små campingstugor som Migrationsverket hyrde för 4 200 kronor i månaden. En flykting som bodde i en av stugorna intervjuades och sa följande.

Det är mycket svåra förhållanden här. Rummen är mycket små och inte tillräckligt uppvärmda. Det är långt till badrummet.

Reportern sa därefter följande.

Ja, toaletter och det gemensamma köket, där de ska laga sin mat, ligger en bit bort. Här finns kokplattor, några rangliga stolar och ett kylskåp. Här ska de också umgås och titta på tv.

En ansvarig person på Migrationsverket intervjuades och sa att de med anledning av uppgifterna i inslaget skulle titta över hur boendet såg ut och att de skulle vidta de åtgärder som behövdes för att säkerställa att miljön blev bra för de som bodde där. Om det var en miljö som inte kändes okej så skulle Migrationsverket tillsammans med ägaren till campingen se till att vidta de åtgärder som behövdes för att åtgärda de brister som uppfattades. Reportern sa därefter att de som flytt med sina barn bodde i stugor med ordentlig värme och badrum och att hyran till campingägaren var 10 000 kronor i månaden per stuga. En av de boende i stugorna intervjuades.

Inslaget i Jämtlandsnytt kl. 19.15 den 6 december 2012

I nyhetslöpet sades följande.

Trots tidigare löften, flyktingar är fast på campingplats i Lit. Nu erbjuder byborna sin hjälp.

I påannonseringen till inslaget sa nyhetspresentatören följande.

I två månader har flyktingar tvingats bo i kalla stugor på en campingplats i Lit och inget har hänt trots löften om en lösning.

I reportaget sa reportern följande.

Det är 18 minus här i Lit och det råder ingen tvekan om att det är mycket känsligt att det fortfarande bor flyktingar i de mycket små stugorna här borta. En anhörig till campingägaren hotade först med polis om vi inte gav oss av och här inne där det sitter representanter för Migrationsverket så finns det ingen som vill säga något.

En av de boende intervjuades och han sa att det var kallt, 20 minusgrader och att elen hade varit avstängd dagen innan och att de inte kunde sova under hela natten, men att felet nu var fixat. Han sa vidare att han var rädd för att han skulle frysa ihjäl. En annan boende intervjuades och sa att de hade fått ett litet element så att de kunde hålla värmen inomhus. Problemet enligt honom var att det var långt till toaletten och köket. Reportern sa att det redan i november var kallt i stugorna och därefter spelades utdrag upp från intervjun med den ansvariga vid Migrationsverket från det tidigare inslaget. Reportern sa därefter att engagerade bybor hade kommit förbi med kläder och att de hade en lösning på ett annat boende.

Inslaget i Mittnytt kl. 19.55 den 20 januari 2013

I påannonseringen till inslaget sa nyhetspresentatören följande.

Eländiga förhållanden i campingstugor, vi har tidigare berättat om kritiken mot flyktingboendet på en campingplats i Jämtländska Lit. Men med Litsbornas hjälp så har man nu hittat en annan lösning.

I inslaget uppgavs att Östersunds kommun planerade att bygga om ett nedlagt fritidshem i byn till ett tiotal lägenheter för flyktingar och asylsökande.

Ordföranden i Lits byaförening intervjuades. Reportern sa därefter att *Mittnytt* tidigare hade rapporterat om de ”dåliga förhållandena för flyktingar som placerats på en campingplats i Lit”. De flesta flyktingarna hade enligt reportern flyttat därifrån och kommunen letade efter olika boenden.

ANMÄLAN

Inslagen har anmälts av NN, företrädare för Lits Camping. Han anser att han själv och Lits Camping misstänkliggjordes i rapporteringen och att han själv och verksamheten har framställts som oseriös och att de som bor där fryser och har det eländigt, samt att det på något sätt skulle vara hans fel. NN är kritisk till att han inte har fått bemöta denna bild trots att han två gånger inför inslaget kontaktats av redaktionen. NN riktar vidare i huvudsak följande kritik mot inslagen.

- Vid upprepade tillfällen påstods i inslagen att stugorna var ”kalla”, att levnadsförhållandena var ”eländiga”, samt att de intervjuade frusit i stugorna. Redaktionen informerades både inför inslaget den 2 november och den 6 december 2012 om att så inte var fallet; stugorna är vinterisolerade och håller värmen bra. Vid mätning under hösten 2012, har temperaturen alltid legat över 20 grader vilket redaktionen upplystes om. Inga synpunkter på att det skulle vara kallt i stugorna hade förts fram och detta informerades redaktionen om den 2 november 2012. Efter rapporteringen den 2 november, frågade både campingen och Migrationsverket runt i stugorna om det var någon som frös och svaret som gavs då var att så inte var fallet.
- När det började bli riktigt kallt ute i december så delades extra element ut i småstugorna som en förebyggande åtgärd. De boende i stugorna informerades att det extra elementet dock inte kunde sättas på för hög värme, då proppsystemet inte skulle klara av detta. Trots detta så var det några som drog på för hög värme en natt, och proppen gick vilket resulterade i ett strömavbrott. När detta uppdagades på morgonen byttes proppar och strömmen kom tillbaka. Detta utelämnades i inslaget den 6 december 2012.
- Inför det tredje inslaget bodde det inte några flyktingar kvar i de små

stugorna på Lits Camping, vilket *Mittnytt* skrev på sin webbsida, och har inte gjort så sedan mitten på december. Inslaget handlade dock om att flyktingarna på Lits Camping snart kunde få flytta in i andra lokaler. Vilket blir smått absurt då de inte ens bodde kvar på Lits Camping. I inslaget sades att stugorna var ”kalla och eländiga” vilket var en rent falsk information, samt att de skulle vara eländiga känns även det främmande, då i princip alla av de asylsökande som bott på campingen, och som vi haft god relation med, varit mycket nöjda med boendet förutom ett par som haft problem med kylan, vilket kanske inte är så konstigt när man är van vid temperaturen i Syrien, och kommer till Jämtland där det är minus 20 grader. Dock beror detta inte på att det varit kallt inomhus.

PROGRAMFÖRETAGETS YTTRANDE

Sveriges Television (SVT) anser att inslagen inte strider mot kravet på opartiskhet och saklighet och anför i huvudsak följande.

De omdömen om temperaturen som ges i det första inslaget kommer från de intervjupersoner som var inkvarterade i de små stugorna. Även SVT:s reporter och fotograf på plats uppfattade att det var en låg inomhustemperatur i stugorna. Bakgrunden till det andra reportaget var att boende på campingen kontaktade redaktionen om att det var mycket kallt i de små stugorna i den rådande kylan, med utetemperaturer på 18 minusgrader. Vad gäller de extra element som nämns i inslaget och som anmälaren skriver om så sägs det inte att dessa placerats ut efter det omnämnda strömavbrottet.

I det tredje inslaget, som handlar om ett nytt förslag om boende i Lit för flyktingar, så används omdömet ”kalla och eländiga” i påannonsern. Detta är återigen en sammanfattning av de omdömen som getts av boende i de tidigare inslagen. Det sägs inte i inslaget att asylsökande bor kvar i de mindre campingstugorna. Vad gäller opartiskheten och att inte ägaren till Lits camping ges utrymme att uttala sig så är orsaken den att Migrationsverket är de som är ansvariga för flyktingboenden och därför den utpekade parten i inslaget. Därav uttalar sig en representant för Migrationsverket i det första reportaget om boendet och om deras ansvar att säkerställa att boendemiljön är bra för flyktingarna.

I det andra inslaget var det vinterkylan och bybornas engagemang som var kärnfrågan. Varken personal på campingen eller Migrationsverkets representanter ville uttala sig och återigen var det Migrationsverkets ansvar att se att boendemiljön var god.

Det sista inslaget berörde planerna på ett nytt boende för flyktingar i Lit. Inte heller där pekades campingplatsens ägare ut.

AKTUELLA BESTÄMMELSER

SVT ska bedriva programverksamheten opartiskt och sakligt samt med beaktande av att en vidsträckt yttrande- och informationsfrihet ska råda i televisionen (5 § i sändningstillståndet). Kravet på opartiskhet innebär enligt granskningsnämndens praxis att om allvarlig kritik riktas mot en klart utpekad part ska den kritiserade få bemöta eller kommentera kritiken. Som regel ska detta ske i samma program eller inslag, antingen genom att den kritiserade själv medverkar eller genom att en kommentar från honom eller henne redovisas.

Av betydelse för bedömningen är också bestämmelsen om att SVT ska stimulera till debatt, kommentera och belysa händelser och skeenden samt granska myndigheter, organisationer och företag som har inflytande på beslut som rör medborgarna (9 § i sändningstillståndet). Denna skyldighet innebär enligt nämndens praxis att ett program eller inslag kan ha en kritisk infallsvinkel utan att strida mot kravet på opartiskhet.

Kravet på saklighet innebär främst att uppgifter som är av betydelse för framställningen ska vara korrekta och att framställningen inte får vara vilseledande, till exempel genom att väsentliga uppgifter utelämnas.

Granskningsnämnden får besluta att ett programföretag som brutit mot villkor i sitt sändningstillstånd på lämpligt sätt ska offentliggöra nämndens beslut (17 kap. 10 § radio- och tv-lagen).

GRANSKNINGSNÄMNDENS BEDÖMNING

De bestämmelser som granskningsnämnden tillämpar gäller inte textinformation på programföretagets webbplats. Nämnden vidtar därför ingen åtgärd med anledning av anmälarens kritik i denna del.

I inslagen den 2 november och 6 december 2012 intervjuades flyktingar om boendeförhållandena på en campingplats i Jämtland. En av de boende sa bland annat att förhållandena på campingen var svåra och att rummen inte var tillräckligt uppvärmda. Av inslagen framgick att det var Migrationsverket som var ansvarigt för flyktingarnas boende och en intervju med en företrädare för verket om flyktingarnas boendeförhållanden förekom i inslagen. Även om det framkom i rapporteringen att det var Migrationsverket som ansvarade för flyktingarnas boende, uppkom enligt nämnden genom inslagens utformning även kritik mot den aktuella campingen. Enligt nämndens mening borde någon företrädare för campingen därmed ha fått möjlighet att bemöta den bild av boendeförhållandena på campingen som förmedlades i inslagen, antingen genom en kommentar eller genom att campingens syn på boendeförhållandena redovisades. Av handlingarna i ärendet framgår att redaktionen hade kontaktat campingen inför inslagen. Anmälarens inställning till uppgifterna om boendeförhållandena i inslagen måste därför enligt nämnden ha varit kända för

SVT. Genom att anmälarens uppfattning inte redovisades strider inslagen i *Jämtlandsnytt* i detta avseende mot kravet på opartiskhet.

Även om inslaget i *Mittnytt* handlade om att Östersunds kommun planerade att bygga ett nytt boende för flyktingar och asylsökande uppkom enligt nämnden ett utpekande av den aktuella campingen i inslagets påannonsering, som krävde ett bemötande. Avsaknaden av ett sådant medför att inslaget i *Mittnytt* den 20 januari 2013 i detta avseende strider mot kravet på opartiskhet.

Eventuella brister i saklighet i inslagen får enligt nämndens mening tillskrivas den påtalade partiskheten.

Detta beslut har fattats av Henrik Jermsten, Elisabet Bäck, Maria Edström, Leif Hedman, Jan Holmberg, och Martin Holmgren efter föredragning av Rima Haro.

På granskningsnämndens vägnar

Henrik Jermsten

Rima Haro